

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od petorastopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Občinske volitve in „Slovenec“.

»Slovenec«, politični komediant evropskega renomeja, je prevzel za bodoče občinske volitve v Ljubljani ulogo kapucina iz »Valenštajnovga ostroga«. Lepa, hvaležna uloga! Najslabši komik mora dobiti zanj aplavz, in »Slovenec« obdinstvo ni niti kritično, niti razvajejo. Šenklaški kapucin pa žanje priznanje tudi v narodno-naprednem ostrogu, saj smeje se njegovi neprostovoljni komiki ves slovenski svet. Mošček tolstega trebuščka in rdečezarpljenega obraza psuje, laže, grozi in razliva žolč, liberalni ostrog pa se mu smeje ter se izvrstno zabava ob njegovi blazni togoti. In s Shakespearevim Tezejem mu hvaležno kličejo samo: »Dobro tuliš, lev! Da cappa!« Komika je dar božji, in smeh je dober vsaj za prebavljanje.

Ker pa imamo med našo publiko še vedno nekaj takih, ki se ob tragedijah smejejo in ki bi utegnili ob »Slovenčevih« kapucinadi minolega torka plakati nad vnebovpijočim gospodarstvom sedanjega občinskega sveta, nad zavrženostjo sedanjih mestnih »očetov«, napišemo k pridigi tega modernega kapucina vsaj nekoliko komentara.

»Slovenec« je nabral cel »pater-nošter« gospodarskih in narodnih zločinov, ki jih je zagrešil gospodujoči narodno-napredni občinski svet. Razume se, da je nataknil na kolec zopet staro in preperelo strašilo, »zvezo z Nemci«, da bi odgnal volilne vrabice z narodno-naprednega volišča. Toda tega strašila se ne boje več niti najnevednejši klerikalci, ker vedo, da je napazlen le z lažjo in sešit iz najumazanejših hinavščine. Neštetokrat se je že dokazalo in pri opetovanih volitvah v občinski svet, deželni in državni zbor izkazalo, da take »zveze« ni in je nikdar ni bilo. Zatorej je vsako novo dokazovanje

odveč. Sedanji občinski svet stoji nemajno na stališču, da more priti Nemec v mestno posvetovalnico samo z odkrito in pošteno volilno zmago. Kompromis z nami pa je tukaj izključen in nemožen. To je pribito! Kdaj in kdo je hotel dati Nemcem sedež v I. razredu, pa naj dokaže »Slovenec«. Mirno pričakujemo v »Stimmen aus Krain« ali v »Deutsche Wacht« pisma, ki razkrije »najnovejšo narodno izdajstvo« gotove liberalne strani ter dokaže, »kako kilavo narodna napredna stranka hrani in ščiti trobojni prapor slovenski«. Torej na dan z dokazi!

Samoslovenski napisi so drugo strašilo »Slovenčevega« kapucina. Iz zapisnikov sej občinskega sveta pa je razvidno, da sta bila baš dr. Tavčar in župan Ivan Hribar glavna in najneizprosnejša zagovornika samoslovenskih uličnih napisov. Isti zapisniki pa tudi kažejo, da je bil za dvojezične ulične napise tedanji občinski svetovalec dr. V. Gregorič, mož »Slovenčevih« simpatij. S stališča mednarodne pravicoljubnosti in obzirnosti je pobijal takrat dr. V. Gregorič načela Iv. Hribarja in dr. Tavčarja, in prav »Slovenec« je bil tisti edini slovenski politični list, ki je dr. Gregoriču pritrjeval. V deželnem zboru pa je priskočil na pomoč »Slovenec« in dr. Gregoriču sedaj med staro šaro vrženi klerikalni prvaki — dr. Fr. Papež! Samo slovenski klerikalci so torej krivi, da ima danes slovenska Ljubljana dvojezične ulične napise vzlic najhujšemu odporu narodno-napredne večine obč. sveta. Ker pa še ni vseh dni konec, je tudi prav gotovo, da se začne v priličnem trenutku nova akcija za samoslovenske napise mestnih ulic.

»Slovenec« trdi, da se sedanji narodno napredni občinski zastop »baha« z vodovodom, kakor bi ga bil »prvi iznašel«. Takega bahanja doslej še ni iztaknil živ krst. Res pa je vendarle, da je vodovod zasnoval in iz-

vršil liberalni občinski svet. K nesreči je bil še ves čas referent v vodovodnem vprašanju njega duševni oče — Ivan Hribar, takratni občinski svetovalec in sedanji župan. Ta nesrečnež je torej kriv, da prinaša vodovod mestu danes že okoli 32000 K čistega dobička, župan Ivan Hribar je prvi in glavni vzrok, da znaša vodovodni rezervni fond že sedaj okoli 200000 K. In ker odjemanje naše dobre vode vedno narašča, je gotovo, da se bo mogel »bahati« liberalni občinski zastop, ki vodovodnega Kolombovega jajca sicer ni iznašel, toda ga sam, brez klerikalne pomoči energično postavil pokoncu, da se bodo mogli liberalni »magistratovci« čim dalje ponosnejše »bahati« z nesrečnim vodovodom!

Pa tudi z »baharijo« o mestni elektrarni liberalni mestni očetje še ne bodo hoteli tako kmalu utihniti. Nesrečna mestna elektrarna je završila namreč preteklo upravno leto tako ugodno, da se z dobičkom tega leta ni le pokrtil izredno visoki davki, marveč da znaša preostanek še nad 7000 K. Faktični dobiček zadnjega upravnega leta (1902) znaša torej okoli 20.000 K. Ko pa se elektrarna amortizira — za kar se plačuje sedaj 70.000 K na leto — bo imelo mesto od svoje velepraktično zasnovane in najskrbnejše upravljane elektrarne tudi najsijsajnejše dohodke. Dokaz vzornopredvidnega gospodarstva je tudi dejstvo, da se za elektrarno nalagajo vsako leto rezervni fond v skupnem znesku čez 20.000 kron. Za električni tok prejema elektrarna že danes okoli 200.000 K na leto, z naraščajočim razvojem mesta in njene obrti pa se dohodki neprestanoma dvigajo, tako da je očitno, kolika zakladnica dohodkov je mestu poleg vodovoda naša modernopremljena elektrarna!

Pod sedanjim usodnim gospodarstvom liberalnih mestnih očakov se je otvorila tudi cestna električna že-

leznica. To podjetje daje Ljubljani značaj modernega evropskega mesta ter pospešuje promet, obrt, trgovino, pri katerih velja tudi sedanjega liberalnega župana geslo: »Čas je zlato!« Ta električna železnica pa preide po preteku kratke pogodbene dobe v popolno last mesta, ki jo sprejme od akcijske družbe Siemens & Halske v najboljšem stanju. A že danes mora deliti ta družba z mestom vsakoteri dobiček v polovičnem razmerju. Gotovo je, da postane podjetje spričo naraščajočega prometa že v nekaj letih aktivno in mesto pridobi s tem novih stalnih dohodkov. Da bi se mogel liberalni občinski zastop »bahati« tudi s tem svojim činom, je prav mogoče...

»Slovenec« namiguje, da utegnemo dobiti sčasom »cenejšo in boljšo električno luč«, — in prav govori. Novo podjetje, ki se snuje, hoče proizvajati električni tok z vodno silo. Toda to podjetje ne podre in ne zapre sedanje mestne elektrarne, nego ji bo le v posebno korist. Ako se namreč namera uresniči, dobi mestna elektrarna več električnega toka, kakor sedaj s pomočjo strojev. Posledica temu bo, da postane razsvetljava bržčas cenejša in mestu ne bo treba novih investicij, temveč bo sedanja naprava služila le za reservo. Spočetka je imela namreč elektrarna dva stroja. Radi nepričakovanega odjemanja in nenadejano velike javne uporabe toka pa je dobila tudi že 3. stroj. Tekom 5—6 let bo treba nabaviti elektrarni še 4 stroj, saj se potreba elektrike neprestanoma širi in se kaže razvoj vsak teden. Novo podjetje z vodno silo pa oprosti mesto novih stroškov, novih investicij, dočim bodo dohodki hkratu še hitrejši naraščali ter množili mestno premoženje.

»Slovenec« kapucinec je celja končno še o loterijskem posojilu, daje brco sedanjemu občinskemu svetu, hkratu pa se klanja nekdanjemu nemškemu. Resnica pa je, da je zasluga

sedanjega občinskega zastopa, da so investicije loterijskega posojila za mesto tako ugodne in da se je elociral denar za občino toliko koristonosno. O dohodkih vodovoda smo že govorili, klavnica prinaša na leto nad 20.000 K, infanterijska vojašnica pa nad 10.000 K čistega dohodka. Tako »slabo« gospodarijo narodno napredni mestni očetje!

In dolgovi Ljubljane? Ali smo res že tako blizu poloma?! Mestni proračuni, na katere se sklicuje škofovi paradižni komik, so bili 31. XII. 1902 tile: Za razne naprave (elektrarno in dr.), za nakup delnic domjaskih železnic, kamniške železnice ter za nakup Galetove hiše dolguje Ljubljana 2.258.800 K, drž. regulacno posojilo znaša 1.100.000 K in loterijski zaklad znaša 3.000.000 K. Skupaj znašajo torej mestni dolgovi 6.358.800 K. Impozantna številka, kaj ne? Ali Ljubljana je vendar vzlic potresni katastrofi še vedno mnogo na boljšem kakor — Celovec, ki šteje okoli 16.000 prebivalcev manje kakor Ljubljana, in ki hoče najeti vendarle 20.000.000 K novega posojila ter se jo sklical prav radi tega ravno kar roški deželni zbor. Naše mesto ima vzlic potresu primeroma jako majhen dolg in tako majhne doklade, kakor nobeno drugo avstrijsko deželno stolno mesto. Ob tem pa se Ljubljana krepko razvija ter se lepša in dviga na vseh koncih in krajih, da nam ne odrekajo priznanja ni le najzagrizennejši narodni nasprotniki, to bi se torej celo z dolgom »bahala« občinski zastop, ako bi ne bil slučajno narodnonapreden in brez kapucinarske komike!

Osebnost puščico je izstrelil »Slovenec« na župana, očitajoč mu, da je hotel s hipotečno deželno banko zadrgniti vrat »Mestni hranilnici«. Narodni ekonom »Slovenec« pa je dokazal pri tem le iznova svojo priznano ignoranco. Namen župana je bil z »Mestno hranilnico« denarno

LISTEK.

Vpliv vremena na človeka.

Da vpliva vreme na človeka, o tem je menda vsakdo prepričan. Mnogo ljudi gre najpoprej, ko vstanejo, pogledat vreme, če je lepo ali grdo. Po tem se ravna tudi njihovo razpoloženje, ker jih jasno nebo in čist zrak navdaja z veseljem in nasprotno. Drugim zopet pa ni treba gledati skozi okno na vreme, ker ga čutijo že v svojih udih. Trga jih tu in tam in po tem znaku so zanesljivo že naprej vedeli, da nastopi slabo vreme. To so pravi »živi barometri«.

Po teh dveh in enakih slučajih se lahko razločuje dvojni vpliv vremena na človeka: prvič vtis, katerega napravi narava vsled vremena na človeka in drugič fizični vpliv na telo. Seveda je ta razločitev bolj navidezna, kajti v istini se oboje čustev združuje.

Je li vpliv vremena na človeka samo v domišljiji, ali je zares mogoče delovanje meteoroloških sprememb na človeško telo? Na direktnen ugoden ali neugoden vpliv toplote ali mraza, ki je samo ob sebi

razumen, se ne oziramo. Spoznati moramo najpoprej fizikalne pojave pri spremembi vremena, da moremo potem iz njih sklepati na učinke.

Znano je, da ima zrak v različnih časih neenako množino vlage, ki je odvisna od temperature, (zračni tlak ne pride mnogo v poštev) tako da zamore pri določeni temperaturi le določeno množino vlage nositi, to se pravi, da je pri dotični temperaturi z vlago nasičen. Čim višja je temperatura, tem več je more sprejeti in narobe. Človeški organizem je navajen za vsako temperaturo na določeno srednjo množino vlage, ki mu najbolj ugaja ter je tudi za njegovo zdravje najbolj ugodna. Pa vendar premoker zrak ni tako škodljiv, kakor presuh. Slednjega škodljivost se pojavlja posebno občutljivo pri ljudeh, ki imajo bolna in vsled tega občutljivejša pljuča, katerim se nasvetuje »riviera«, primorsko bivanje, kjer morje neprestano skrbi za potrebno zračno vlago. Presuh zrak more škodovati tudi zdravemu, tembolj pa bolnemu človeku. Pa zdravju ni toliko škodljiv suhi zrak sam na sebi, kakor premena zračne vlage, če sledi za veliko suhoto velika mokrota. V suhem zraku se namreč nežna koža notranjih orga-

nov grla in pišč, sluzna koža, osuši, potem zopet orosi, vsled tega se razpoka in na razpoklinah se naselijo bakterije ter najdejo odprto pot v organe.

Vpraša se, kakšen zrak je človeku najbolj zdrav? Prof. Hubner v Berlinu je napravil poskuse in našel, da je škodljivost suhega zraka odvisna od takozvanega »deficita v nasičenju« t. j. diferenca med največjo mogočo vlago in med vlago zraka, ki se pri dotični temperaturi ravno nahaja. Pri deficitu 8*) se začneja bolehanja, to je torej najnižja dopustna meja za človeka. V sobah, kjer se kuri z železnimi pečmi, je imenovani deficit včasih zelo nizek, doseže celo 12. stopnjo, torej blizu meje, kjer se začne zbolevanje. Zelo neugodna je tudi kurjava sob z vročim zrakom, ki se nahaja v mestih in pa z vodenim parom, kakor po železnicah, v javnih lokalih, šolah i. t. d. Tam bi se moralo skrbeti za nadomeščanje vlage s tem, da se razpostavi vročo vodo v širokih posodah.

Zelo občutljivi za spremembo zračne vlage so ljudje, ki so podvrženi revmatizmu. Ker se pri vsaki

*) Če se šteje večji ali manjši deficit po določeni škali.

spremembi vremena menjava tudi zračna vlaga, se pojavlja slabo vreme pri njih v bolečinah in videti je, kakor da bi prenasitost bolj škodovala kot suhota zraka.

Grdo vreme se pripravlja dalje časa. Oblačno nebo, veter, nevihta in dež, to so samo zunanje spremembe, ki tudi vplivajo na duševno razpoloženje, a mnogih drugih ne vidimo ter jih samo čutimo. Zelo važen, na telo vplivajoč faktor je atmosferska (nebesna) elektrika. O nebesni elektriki nam sicer ni mnogo znano in kakor tudi o drugih pojavih nad zemljo, o postanku snega, toče i. dr., tako tudi o njej ne vemo nič gotovega. Sedežem te elektrike se smatrajo oblaki. Ti z elektriko napolnjeni oblaki vplivajo na zemljo, ker proizročijo na sosednih telesih električno napetost in ravno tako vplivajo tudi na človeka. A v človeku, kakor v živalih sploh deluje mnogo nežnih električnih sil, o čemur nam priča živalska elektrika, ki nam je koncem 18. stoletja odprla pot k spoznanju galvanizma. Iz takšnih poskusov se je dognalo, da so motorični in senzibili (občutni) živali občutljivi za elektriko in ker se vrši prevajanje čustev skoraj z isto brzino kakor prevajanje elek-

trike v električnem toku, domnevajo nekateri, da je prevajanje čustev električen pojav. Vsled tega bi bila cela živčna mreža v človeškem telesu isto, kar je brzozjavna mreža na zemlji, samo da je v več kot milijonkrat manjšem merilu.

Na vsak način treba pripoznati vplivanje nebesne elektrike na naše živce. Kakšen je vpliv, ugoden ali neprijeten, o tem se ne da še mnogo povedati. Skušnja pravi, da čim bolj se v toplih letnih časih pripravlja k slabemu vremenu, čim bolj se bliska in grmi, torej čim večja postaja električna napetost v oblakih in na zemlji, tembolj neprijetna je vremenska tišina. Mogoče, da vpliva tu izvanredna napetost sama ali pa, kakor pri vlagi, sprememba v napetosti elektrike.

Vremenski vpliv pa ni na vsakega človeka enak. Vsi imenovani činitelji vplivajo, kakor jasno, na slabe živce bolj kot na krepke. Dokaz temu so bolniki, otroci, občutljive ženske, pri katerih se javlja ravno tedaj slaba volja in nagnenje k prepiru v največji meri. Celu priprosti narod je opazil, da vpliva neprijetno, oblako in vetrovno vreme neugodno na človeka. Kadar tuli veter okoli vseh hišnih voglov —

pridobiti izvenkranske dežele ter s hipotečno banko, ki bi omejila svoje delovanje na Kranjsko, skleniti obroč okoli vseh slovenskih dežel. S tem bi bil denarni promet malone osredotočen na celokupno Slovenijo, kar bi bilo narodu izvestno nepregledne koristi. Tudi »Mestna hranilnica« je zasnoval sedanji narodno-napredni župan ter z njo posadil po koncu Kolumbovo jajce, ki ga pred njim vzlic uzorcem nihče drug niti poizkušal ni, tako da je bil ta zaved med prvimi, dočim ga ima dandanes res že malone vsako mesto. »Mestna hranilnica« — sad liberalnih možganov! — postane Ljubljani kmalu blagoslovljen vir največjih dohodkov. Po zaslugi sedanjega obč. zastopa se je osnovala »Mestna hranilnica« tako, da se bode že od 1. 1906 polovico čistega prebitka porabljal moglo za obnovo koristne namene mesta Ljubljane; od 1. 1914 nadalje pa že ves prebitok. Takrat bo možno Ljubljani pokrivati velike stroške in osnoljati oziroma podpirati plodonska narodna gospodarska in kulturna podjetja večinoma le z dohodki »Mestne hranilnice« ter tako razbremeniti svoje davkoplačevalce. Vse to pa se zgodi edino po iniciativi in v sodelstvu naše uprave našega narodnonaprednega mestnega zastopa in njegovega župana.

»Slovenčevemu« kapucincu se torej godi kakor starosvetopisemskemu proroku, ki je hotel kleti, a je blagoslovljal. Naš komentar komične kapucina de smešnega pridigarja iz škofove tiskarne je prebrnil vse na rodno-napredne zločine v velike zasluge, za katere so dolžni hvalo in priznanje vsi ljubljanski volilci!

Kandidati narodno-napredne stranke za bodočo obč. volitve so možje, ki so sodelovali vseh naštetih koristonosnih mestnih uprav ter so odlični delavci. Novi možje pa so spoštovani meščani resnega značaja in vnetega srca za naše mesto. Volilci jih poznajo po njih delih. Gosp. dvornega svetnika in vseučilišnega profesorja dr. Kreka pozna naša domovina že četrto stoletje kot veleodličnega učenjaka, znamenitega pisatelja, pedagoga in učitelja našega proforskega naraščaja. Poznajo in spoštujejo ga kot izrednega moža vsi naši rojaki in tudi »Slovenec« sam se mu je še nedavno klanjal s polnim spoštovanjem.

Kapucinec v »Valenštajnovem ostrogu« je hvaležna uloga. Ali tega naj ne pozabi »Slovenec«, da se Valenštajnovci končno vendarle naveličajo poslušati smešne psovke in očitke blaznofanatičnega patra ter ga končno z vso resnobo naženo s klofutami in breami.

Da se zgodi »Slovenčevemu« komiku prihodnji teden pri volitvah isto, da odnese kapucinarska klerikalna stranka končno le klofute in broce, o tem smo že danes prepričani.

vsak se spominja dolgotrajnih spomladnih in jesenskih vetrov — pravijo, »da se veter joka, ker se je kdo obesil«. Ker se je samomor ravno ob takšnem vremenu največkrat pripetil, se je vsvarila ta zveza pojmov. Če bi se napravila statistika samomorov z ozirom na vreme, bi se gotovo našlo to mnenje potrjeno.

Temu neugodnemu vplivu vremena se mora skušati človek odtegniti s tem, da skrbí in pazi na zdravje. Zdrav in krepek človek ima dobre živce, ki prenašajo atmosferske spremembe lahko brez neugodnih občutkov. Tudi pridnost in delavnost nas odvraca od takšnih neugodnih čustev, da jim ne damo prilike priti do veljave v naših mislih.

Čuden je tudi pojav občutka gladi in pomnoženega apetita pred dežjem, ki se ne da dovolj in vselej razjasniti z znižanjem temperature. To opažamo ne samo pri ljudeh, ampak tudi pri živalih. Pastirji vedo, da se jim živina pred dežjem rajše pase, lastavice letajo najprijadnejše pred dežjem loveč nad vodo različne žuželke, vzniki pa celo za gotovo naprej vedo, da bo slabo vreme, če so konjske in druge muhe posebno lačne in sitne. **Jošt.**

spričo zavednosti ljubljanskih volilcev!

»Opozicije« si želi »Slovenec« in domišlja si, da bi klerikalna opozicija izpremenila ljubljanske razmere v paradiz. Kake plodonske, koristne, pametne in dobre je klerikalna opozicija, vidijo volilci v kranjskem deželnem zboru, kjer se igrajo klerikalci z najvitalnejšimi interesi dežele ter delajo Slovincem s svojim vedenjem le škandal in škodo. Taka bi bila opozicija klerikalcev, tudi v mestnem zastopu! Zato pa naj si klerikalci le še nadalje domišljajo, da bi pod njihovo vladno po Ljubljani teklo mleko ter bi se cedil po ceveh mestnega vodovoda med volilci poznajo narodno-napredno stranko, zato jim bo v dneih od 21. do 25. t. m. lahko voliti med delavnimi resnimi možmi ali med političnimi klovni knezoškofovske milosti!

Arnavti v Stari Srbiji in Macedoniji.

Arnavti so dandanes gospodarji v teh nemirnih balkanskih pokrajinah. Nele kristjane, tudi turško vladajo v popolnem ustrahovanju. Splošno se priznava, da se je ruski konzul Šterbina žrtvoval za Srbe, kajti ko bi se bilo Arnavtom posrečilo prodreti v Mitrovico, ne bilo bi dandanes najbrže nobenega Srba nile v Mitrovici, temuč tudi v Stari Srbiji sploh. Arnavti so imeli grozne namene, poklati vse po deželi, kar jim bi prišlo pod roko. Sedaj šele se je razvedelo, da so napad na Mitrovico izvršile čete Ise Boljetinca, ki je že lani grozil pok. Šterbini, da ga bo ubil, a zato je baje dobival demarno pomoč od neke stranske države. Z ljudmi Ise Boljetinca so se spojili Arnavti Dreničarji.

Komisije, ki jih je poslala Turška proti Arnavtom, se ž njimi pogajajo ter jih prosijo. Vseled tega pogajanja si Arnavti domišljujejo, da so velika sila ter se tem gorje maščujejo nad brezorožnimi Srbi. Ko je hotela tretja komisija pod vodstvom Sadik-paše oditi v Djakovico, so odgovorili Arnavti, naj ne pride, ker se bo zgodilo zlo. In komisija se je res vstrašila grožnje.

V Mitrovico prihajajo neprestano novi turški vojaki. Ker pa so se pokazali arnavtski vojaki neposlušne, pošilja Turška v Staro Srbijo vojake iz Male Azije, takozvane Anatolce, ki so najboljši in najzanesljivejši turški vojaki. Splošno pa je turško vojaštvo, posebno rezervniki, zelo nezanesljivo. Pri albanskih bataljonih v Janini je nastal nedavno pravcati punt. Tožijo, da postopajo turški častniki z njimi nečloveško, da so nezadostno oblečeni ter dobivajo slabo hrano. Neki albanski vojak je naskočil svojega častnika z bajonetom, ker ga je kaznoval. Ostali vojaki pa so se uprli, da bi nepokorneja prišli ter so grozili, da odidejo domov. Guverner in vojaški poveljnik sta se morala udati. Na tihoma pa so pobrali upornim vojakom pattrone in bajonete. Toda puntajo se dalje ter svojih predstojnikov niti ne pozdravljajo.

Hilmi-paša je poklical k sebi v Skopje Ismail-pašo, sjeničkega mutasferia. Prizrendski in pečki sandžak sta se baje izločila iz reform, ker so se protivili Arnavti. Boris Sarafov kroži zadnji čas s svojimi četami po južni Albaniji. Proti seljakom postopa zelo kruto. Devet selišč mu je moralo plačati 9000 frankov, za ubožno prebivalstvo naravnost ogromna svota.

V carigradskih vladnih krogih smatrajo odnose med Turško in Bolgarsko za take, kot so bili leta 1897. pred vojno z Grško. Razdiranje železniških prog, mostov, brzov, razjasniti z znižanjem temperature. To opažamo ne samo pri ljudeh, ampak tudi pri živalih. Pastirji vedo, da se jim živina pred dežjem rajše pase, lastavice letajo najprijadnejše pred dežjem loveč nad vodo različne žuželke, vzniki pa celo za gotovo naprej vedo, da bo slabo vreme, če so konjske in druge muhe posebno lačne in sitne. **Jošt.**

Dogodki na Srbskem.

Vsi pojavi zadnjih dni kažejo na to, da stoji Srbija na pragu usodnih dogodkov. Kralj Aleksander nadaljuje nesrečno taktiko svojega očeta, da preseneča prebivalstvo z iznenadenji. Tako nepotrebno iznenadenje je najnovejša ustava. Kralj je poslušal svoje strankarske svetovalce ter izvršil napad na radikale, ki tvorijo štiri petine vsega prebivalstva. S tem si je mislil kralj pridobiti liberalce, toda liberalci so na svojem sestanku izjavili, da ostanejo še nadalje v opoziciji. V boju z radikali je podlegel kralj Milan, ki je bil vsekakor vsaj bolj nadarjen in izkušen od sina Aleksandra. V Srbiji se je z novo ustavo uvedla takorekoč vojaška diktatura. General je načelnik ministrstva, generali so načelniki državnega sveta in senata. A kaj pomagajo kralju generali, ko pa nima vojske za seboj. V kritičnem trenutku mu ni odpovedal celi polk pokorščino ter ni hotel iti nad demonstrante, ki so zažigali javno podobi kralja in kraljice. Tolika mrznja se še ni pokazala očitno proti nobenemu srbskemu vladarju, niti proti Milanu. V začetku se je dolžilo avstrijske aspiracije najnovejšega preobrata v Srbiji, a oficijozni listi iz Dunaja in Pešte so Aleksandrovo početje obsodili; ravno isto je storilo tudi rusko časopisje. Odinila se je najmočnejša stranka od sodelovanja, odvzela se je svoboda tiska, ukralila občinska avtonomija ter se onemogočilo združevanje. Koristi bo od vsega tega imela le neznatna klika okoli kralja. Država pa je zabredla v veliko nevarnost notranjih nemirov in puntov, in ta nevarnost je tem večja, ker so ob istem času v Stari Srbiji in Macedoniji izročeni na milost in nemilost divjih Arnavtov.

Politične vesti.

— Namestnikom vrhovnega poveljnika domobramstva je imenovan fldmt. Oskar Parman, ki je služboval poprej v Gradcu za brigadirja.

— Deželni poslanec dalmatinskih za kotarske kmečke okraje so srbski volilci enoglasno izvolili državnega poslanca in odvetnika v Trstu, dr. Radoslava Kvekića.

— Zmaga Hrvatov na Reki. Pri dopolnilnih volitvah v reški občinski svet je bil poleg avtonomista Walluschnigga izvoljen tudi hrvaški odvetnik dr. Herazem Barčić s 308 glasovi. To je od leta 1867. prvi Hrvat, ki si je priboril sedež v reškem občinskem svetu.

— Nemški državni zbor se skliče pred zaključkom svoje sešije še enkrat h kratkemu zasedanju, da reši nekatere zastarele predloge, med njimi tudi novelo o bolniškem zavarovanju.

— Včerajšnje izgrede v Zagrebu so vprizorili vseučiliščniki zaradi krvavih dogodkov v Zaprešiču. Hoteli so iz vseučilišča iti v dolgi procesiji po mestu s črno zastavo in z napisom: »Slava mučenikom v Zaprešiču!« Kordon policajev in orožnikov pa je obhod preprečil, na kar je prišlo do manjših demonstracij.

— Avstro ogrski poslanik baron Calice se je izjavil o turških reformah: »Sultan pošteno želi reforme, toda na Turškem se mora računati z razmerami. Tu ni vse odvisno od dobre volje in tudi močna volja ne zadostuje. Najboljši dokaz za to je vstaja v Mitrovici. Tam so se Albanci uprli in vojni minister je brezusmiljeno zatrl vstajo. To je veliko delo, ker je veliki vezir Albanec ter obstoji sultanova okolica iz Albancev. Sultanova prizadevanja pa bodo brezuspešna, ako se mu ne pusti časa, da najde potov in sredstev za izvedbo reform.«

— Premagan Mulah. Angleške čete pod vodstvom generala Manninga so napadle Mulaha, mu ubile 40 mož ter odvzele 2100 velblodov in 11000 ovac.

— Klerikalno-nacionalna večina v pariškem mestnem svetu je razdajana, ker je pet klerikalnih odborikov odstopilo.

— Uporni kardinal. Patrijarh v Lisaboni, kardinal J. Netto se je uprl rimski kuriji ter bil ekskomuni-

ciran. Včeraj se je podvrgel nunciju, prosil za odpustjenje ter se mu je naložila stroga pokora.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. Slednjič, ko so se volilni listi v toliko popravili, da bodeta vrta in zavedna učitelja gospoda Kozjak in Adamič volila mesto v III. v I. razredu in so se tudi trije drugi volilci premestili iz III. v II. razred, vzroka ne vemo, se bode dne 20. t. m. vršila volitev v naš občinski zastop. Naša občina ima 3 viriliste in voli 12 odbornikov. Vodja rudnika je že določil svoje kandidate, od teh so kar 4 uradniki in dva paznika, 1 duhovnik, 3 obrtniki, 1 trgovec, 1 nadučitelj, »Šulvereiner«, in le trije, reci: trije kmetje. Delavci dasi so v ogromni večini, niso našli milosti in ne bodo, prav nič zastopani. Tu je imel naš gospod župan priliko, pokazati svoje delavsko srce, katerega vedno na jeziku nosi, kajti otvoril bi bil lahko delavcem v prid četrti razred, ker šteje občina nad 400 volilcev. Gotovo je med postavljenimi kandidati nekaj mož, kateri bodo delali kmetu v korist, toda večina njih je kolikor toliko vezana na rudnik in ne šteje nobenega odločnega narodnjaka. Ta lista je sestavljena tako, da bode tisti župan, katerega bode vodja rudnika določil, torej gotovo zopet g. Mihelič, a ta nam ne more ugajati, kajti on je sicer, ako zastopa namreč svoje koristi, silno sladkobeseden in obetajoč, nam Zagorjanom že več let vodovod obeta, drugim cesto itd. a v resnici pa ne le, da je povsod proti našim težavam, temveč je še zagrizen član »Schulvereina« in »Südmarke«, dasiravno je slovenskega rodu in med nami vzrastel, si tu bogastva nabral, vendar vzgoja svoje otroke v strogo nemškem, da ne rečem v pruskem duhu. Včasih, seveda kadar lhoče položaj izkoristiti v svoje švabske namene, se hlina tudi klerikalcem s tem, da sežida tu ali tam kako kapelico. Kako nam je naklonjen, nam je pokazal tudi s tem, da je nastavljal tuja tajnikom s povišano plačo, kateri se podpisuje s Kersnigg, akoravno imamo dovolj zato sposobnih domačinov. Ako stopimo združeni vsi na krov, bomo prodrli s takimi možmi, kateri bodo omogočili, da dobi Zagorje z nami čutečega in mislečega župana. Na delo torej tudi vi delavci ki niste vrednim spoznani, da bi bili zastopani v občinskem zastopu.

Zagorski Slovenci! Usoda nam ni mila. Tuja industrija se je vsesala med nas s svojim rudnikom. Izročeni smo vsaj za sedaj še na milost in nemilost privandranim tujcem. Ne moremo se na hip osvoboditi. Toda po naših žilah teče slovenska kri. Dovolj imamo svojega zdravega razuma, ni nam treba sveta in pomoči tujcev. A ljubši nam je vedno pošten tujec kot domačin kukavica. In tak je dosedanjí naš župan Mihelič. Rodil se je v naši sredi, a po njegovem delovanju bi morali soditi, da se je med poštene domače ptičice izleglo kukavično jajce. Sramuje se našega jezika, svoje otroke je dal vzgajiti v tuji nemščini, s tem je pokazal, da se sramuje nas in našega jezika.

Kdor pa se sramuje nas, tega se sramujmo tudi mi. Čislajmo svoje, slovensko; spoštujmo tuje, t. j. pri nas Nemce, a nemškutar ni prvo ne drugo, temuč izvržek med obema narodnostima. Sram bilo vsakega, ki se mu uda. Upamo, da bodo to uvideli vsi pošteni Slovenci, pa tudi Nemci. Žalostno bi bilo tudi za našega duhovnega pastirja, ako bi nas domačine Slovence izdal brezdomovinskemu nemškutarju. Pazimo! Mihelič pa je tudi dejansko pokazal, kako malo nesebičnosti in požrtvovalnosti pozna za občino. Prevzel je posipavanje cest. Naše ceste pa so v najslabšem stanju. Na naše ceste je vozil le blato, dober gromoz pa je prodajal na Ogrsko. Zapičnili si bomo predobro »može«, ki pa ne bodo več možje, ki bi nam ga zopet vsilili za župana. To velja za vse poštene tujce, pred vsem pa za domačine. G. postaje-načelnik, Tudi Vam veljajo naše domodne besede. Gledali bomo vsakomur na prste. Zapičniti si to boljši volilci, zapičniti si Vi naš g. župnik in Vi g. postajenačelnik! Več govorimo pozneje!

Katoliški uzori.

(Dalje.)

V predidocih člankih smo pojasnili razmerje med cerkvijo in med državo in pokazali, kako je cerkev prišla do svojega stališča, s katerega zahteva zase gospodstvo v vseh posvetnih zadevah.

Sedaj hočemo pojasniti stališče srednjeveške cerkve glede rodbine, kar je toliko važnejše, ker vidimo na vseh koncih in krajih, kako se cerkev trudi, da bi i dandanes kolikor mogoče uveljavila le svoje uzore.

Cerkev je tudi v tem oziru predvsem upoštevala, da je bil prvi človek popolnoma čist, da je bil popolnoma deviški in se je ljubavni nagon vzbudil v njem šele s prvim grehom. Sicer — je učila cerkev — je Bog sam v raju ustvaril prvi zakon, a prva dvojica je živela do greha v brezmadežni čistosti. Prvi cerkveni dogmati so tudi učili, da je devištvo bilo svojstvo prvih ljudi in da se tedaj niso na tak način pomnoževali, kakor dandanes! Tomaž Akvinski je temu ugovarjal, češ, pomnoževanje se je pač godilo tako, kakor sedaj, ali brez poželjenja, brez polnosti. Istega mnenja je bil Vincencij Beauvais. Kar pa sta Tomaž in Vincencij izvajala iz tega, se je vendar strinjalo z nazori prvih dogmatikov in cerkve sploh. Tomaž Akvinski in Vincencij Beauvais sta učila, da je stanje nedolžnosti sedaj najhvalevrednejše, dočim bi v tistih časih, ko ni bilo polnosti, bilo graje vredno, ker bi bil sicer človeški rod izumrl.

Naravno je, da je cerkev vsled tega nazora smatrala zakon za posledico prvega greha in da je proglasila kot pogoj, da se obnovi prvotno idealno stanje vzdrževanje od vsake spolske ljubezni. To se tudi povsem strinja s temeljem cerkvenih nauk, z naukom o devištvu matere božje. Ohranitev popolnega devištva je bil pogoj, da je človek že na zemlji dosegel del nebeske popolnosti. Sevilski škof Leander je v drugi polovici 6. stoletja pisal svoji v devištvu živeči sestri Florentini: »Kar vsi svetniki upajo, da enkrat postanejo, česar se vsa cerkev veseli, da postane po ustajenju, to si ti že zdaj«. Bernard de Clairvaux je učil, da se razločuje deviški človek od angelja samo glede sreče in zadovoljnosti, ne pa glede kreposti, Bertold iz Regensburga pa je pisal, da je deviškim ljudem določen najbolj častni prostor v nebesih, visoko nad vsemi drugimi izveličanci. Neka nemška Marijina pesem iz 12. stoletja pravi, da nosijo devioe v nebesih krasno krono, kakršne nimata ne imenitna svetnica Marija Magdalena niti sv. Peter.

Poveljevanje popolnega devištva je bilo pglavni predmet duhovskega in posvetnega devištva ter neštevilnih legend. V teh literarnih proizvodih se ne dela razločka med zakonsko in izvenzakonsko ljubeznijo; vedno se smatra ljubezen za grdobijo in greh. Devištvo je postalo tako poetični element v prebrisanim političnem sistemu katoliške cerkve. Ljubavno hrepenenje, ki izvira iz človeške nature, je cerkev odvracala od vsega posvetnega in njh čutila obračala na idealni, čudezni »oni svet«, k se doseže po smrti. Sanjajoč o nebeskih sladkostih so ljudje laglje prenašali trdo železje, v katero jih je cerkev ukovala, in izbruhe groznega fanatizma cerkvenih voditeljev.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. aprila.

— **Osebnosti.** Ministerialni svetnik v poljedelskem ministratvu, g. Ludovik Dimitz, je šel v pokoj in je tem povodom dobil naslov in značaj sekijskega šefa. — Pri pošti so imenovani g. Julij Mazelle poštarjem v Gradcu, g. Ana Samec za poštarico v Mirni peči in g. Amalija Klinar za poštarico na Dovjem. — Distriktni zdravnik v Velenju, g. dr. Janko Serbec, se preseli v Celje.

— **Deželni zbor štajerski** se je včeraj sešel. Koj v prvi seji je bilo podanih več važnih predlogov. Po poročilu dr. Derschatte so bile vse volitve odobrene. V tej seji so bili voljeni tudi odseki. Slovenci imajo v vsakem odseku po enega zastopnika. »Slovenski Gospodar« pozdravlja deželnozbornsko zasedanje takole: »Slovenski poslanci se bodo zasedanja udeležili in slovenski narod na Štajerskem pričakuje od njih, da bodo izrekli odločne besede v obrambo njegovih pravic. Priložnost se jim bo ponudila pri razpravi o proračunu, gradiva pa je itak več ko dovolj. V političnih uradih na Sp. Štajerskem

je pretežna večina uradnikov, ki ne razume dobro slovenski in ki torej ni zmožna posloovati med nami. Ta nedostatek škoduje tudi ugledu uradov, kajti ljudstvo pač ne bo zaupalo v važnih zadevah ljudem, ki ga ne razumejo. Osebito naj opozorijo naši deželni poslanci cesarskega namestnika na mladega voditelja pri ljutomerskem glavarstvu, ki je goreč nemški nacionalist. Kako je nastopal pri zadnjih deželnozborskih volitvah, kako je agitiral na škodo slovenske okoliške šole, kaj je delal njemu podložen komisar Zoffal, je dovolj znano. V zadnjem času pa ima mladi voditelj ljutomerskega glavarstva novo zabavo v tem, da razveljavlja sklepe občinskih zastopov, ki so sklenili, da bodo uradovali samo slovenski. Nam je znano par takih slučajev. O pomembnem, ki se vrši načrtoma v deželnih kopalnicah na Slatini in na Dobrni, poslanci ne smejo molčati. Na slovenski zemlji ležijo ta kopalnica, a slovensko ljudstvo se odvira od zaslužka in vabijo se tuji ljudje sem, da pojedjo našincem kruh izpred ust. Splošno pozornost vzbuja na Spodnjem Štajerskem sodniška obravnava med ptujskim županom Ornikom in bivšim »Štajersčevim« urednikom Kalhbergom. Naši poslanci naj ne zamudijo vprašati cesarskega namestnika, zakaj je v svojem odgovoru o obrežnih delih nasproti nemški deželni stranki tako čudovito uljudno odgovoril. Naj pa vprašajo tudi pravosodno instanco, kaj misli državno pravdnštvo ukreniti glede na izjave, ki jih je dal priča Mayer pod prisego o ponarejanju računov. Vsak Slovenec je o tej stvari rado veden in nemara tudi mnogi Nemci. Kako trpi naše spodnještajersko šolstvo pod nemškim vplivom iz Gradca, o tem lahko poslanci govorijo cele tedne. V Mariboru so ustanovili žensko učiteljsko, da bodo nemške učiteljice poučevale naše ljudstvo in da slovenske učiteljice, hčerke slovenskih starišev, ne bodo mogle več dobiti kruha in zaslužka na domačih tleh. Samo, da bi se Slovenci prej po nemčili, ustanavljajo Nemci drage zavode, in Slovenci še morajo zraven sami pomagati plačevati. Na Spodnještajerskem je mnogo mest, trgov in kmetijskih občin, kjer ni za Slovence nobene ljudske šole. O višjih šolah niti ne govorimo. Za boljša učiteljska mesta se odpirajo nemškutarske učiteljske moči, značajni slovenski učitelji in učiteljice se zapostavljajo. Nekateri okrajni šolski nadzorniki delajo le na pomembnejše šol in pomenskutarjenje učiteljstva, za prospeh šolstva se pa ne brigajo, ker nočejo pomagati slovenskemu šolstvu ali so pa preneumni za to. Seveda čast izjemam! Poslanci naj tudi razkrinkajo delovanje deželnega šolskega sveta glede okoliških šol, na katerih pogin se dela na najrazličnejše načine. Za učitelstvo se mora zahtevati popolna enakopravnost. Nemci se smejo udeleževati narodnega pokreta in tudi v šoli podajati deci skrajno narodno-radikalne nazore, slovensko učitelstvo pride vsled vsake malenkosti v preiskavo. Naše učitelstvo morajo poslanci ščititi, sicer je težko biti na Štajerskem slovenski učitelj. Naj se osvetli v deželnem zboru tudi postopanje okrajnega šolskega sveta za okolico Maribor pri nastavljanju učnih moči v Studencih, ter se naj pokaže, kako je ravnal deželni šolski svet pri imenovanju posilinenškega nadučitelja za Poljčane. Mi ne moremo vseh slučajev navesti, a iz povedanega je že razvidno, da o šolstvu bo imel vsaki slovenski poslanec dovolj govoriti. Da hočemo Slovenci vsled krivice, ki se nam gode v Gradcu, upravno samostalnost za Spodnji Štajer, tudi to se naj v Gradcu enkrat odkrito pove.

V Gočah na Vipavskem je zavladovala kakor je pričel zadnjič v našem listu priobčeni dopis, velika nevolja zaradi naslednika krivopisnežnika Ferjančiča. Na Gočah so namreč čuli, da pride tja kaplan Lavrič. Vse misli, da je to zloglasni žirovski hujskač Lavrič-Vovšar, in z ozirom na to je vladajoča nevolja

umljiva. Sedaj pa se nam od zanesljive strani poroča, da ne pride žirovski Lavrič v Goče, nego kaplan Lavrič iz Hrenove pri Postojni. Ta je bil doslej mirnega značaja in lepega vedenja. Iz tega se sme sklepati, da pride na Goče v znamenje miru.

Dogodki v Ricmanjih. »Triester Zeitung« je prinesla zopet od oficijalne strani inspirirane napade in obrekovanja slovenskih Ricmanjcev. »Edinost« pripominja: Meritorno ne bomo odgovarjali danes, ali gospodje naj vzamejo na znanje, da odgovor pride in sicer tak, da jim bo šumel po ušesih. A že danes moramo ožigosati nemško hinavščino, ki je z bodali razgnala večtočo katoliško občino v Ricmanjih, med tem ko je slepa in gluha za propagando vsenemškega luteranstva v Trstu in se zateka k nemškim luteranom okolo »Triester Zeitung«, da sramoti in blati one siromake, ki jih je z brutalno in surovo silo spravila v obup. Zato bodi povedano enkrat za vselej našim nemškim mogotcem, da so za vselej minoli oni časi, ko so nemški grofje in nemški škofje v znamenju križa drli in zatirali naš narod. Saj ne dobite več niti v vaši lastni sredi takih tepcev, ki bi vam v resnici verjeli, da so Ricmanjci taki razbojniki, kakor jih slikate vi v svojih plačanih glasilih. Pokažite nam le v svoji sredi narod, ki bi bil v toli kritični in toli dolgi dobi kazal toliko samozatajevanja, treznosti in zrelosti, kakor so jo po kazali ravno Ricmanjci! Ne koristijo vam sedaj nikaki izgovori, kajti jasno je vsemu svetu, da ste vi edini potisnili Ricmanjce tja, kamor so končno dospeli. Kajti iz vseh vaših napadov sili vam nehoté priznanje: mea culpa!

Priznanje. Štajerski deželni šolski svet je v svoji seji dne 26. marca gosp. Josipini Srebre, soprogi odvetnika g. dr. G. Srebre, v Brežicah izrazil svojo zahvalo za izdatno pospeševanje šolske kuhinje in podpiranje šole in šolskih otrok.

Umrl je v Barkovljah pri Trstu znani narodni veletržec gosp. Mihael Truden. Lahka mu zemljica! — **Zbolel** je precej hudo pisatelj g. Fr. Ks. Meško, župnik v Št. Danijelu nad Pliberkom. Moral je v bolnišnico usmiljenih bratov v Št. Vid.

Deželna preskušalna vinska klet v Ljubljani, o kateri smo že včeraj poročali, da se odpravi prihodnji teden, navedemo v pojasnilo že sedaj, da v tej kleti ne bo nikak vinotoč in da se vino tudi na debelo ne bo prodajalo, marveč da se bo kupčija le posredovala. Prvi in glavni namen te kleti je edino le, povzdigniti kupčijo, pokažati vsem krogom, kakšna vina da se na Kranjskem pridelajo, ter s praktičnim in teoretičnim poukom seznaniti osebno gostilničarje s pravilno vinsko manipulacijo. Da se more vsakdo o dobroti kranjskega vinskega pridelka prepričati, prirejajo se bodo javne poskušnje enako kakor se to vrši za časa vinskih razstav. Kupci pa bodo imeli vsaki dan vstop; dotični se bodo morali zgledati pri vodstvu deželne kleti, g. Fr. Gombaču, v deželnem dvorcu na Kongresnem trgu, v njega odsotnosti pa v pisarni kmetijske družbe na Turjaškem trgu. Sedaj je v kleti čez 30 vrst vina iz vseh boljših vinorodnih krajev na Kranjskem.

„Glasbene Matice“ oratorij „Sv. Frančišek“ v stolni cerkvi. Za prvo prireditev dne 22. aprila je še vedno dobili nekaj sedežev, za drugo dne 23. aprila pa še prav mnogo. Opozorjamo slavno občinstvo, zlasti ono z dežele, da se pred cerkvijo ne bodo prodajali nikaki sedeži in nikake vstopnice, kakor je to sicer običajno pri koncertih v dvoranah. Vsakdo naj se torej prej preskrbi z vstopnicami, kar lahko stori tudi pismenim potom. Dobivajo se po 10, 8, 6, 5, 4, 3, 2 in 1 K v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu in v »Katoliški bukvarnici«. Tam se dobi tudi latinsko besedilo s slovenskim prevodom po 20 h. Odbor opozarja, da se kupljene vstopnice ne morejo več nazaj jemati, ker bi sicer nastale hude zmešnjave. — Električna razsvetljava je v stolnici že vpeljana. Šest velikih obločnic bo razsvetljevalo cerkev. Velikanski oder pred velikim oltarjem in krog njega za

blizu 250 izvajajočih se izdeluje. — Ker so troški ogromni in ker je »Glasbena Matica« sama prirediteljica obeh oratorijev, apelujemo na rodoljubivost vseh Slovencev, da se kar mnogoštevilnejše udeležijo teh v kulturnem pogledu veleznamenitih prireditev.

„Glasbene Matice“ ženski in moški zbor ima za Hartmanov oratorij danes zvečer ob 8 uri v društveni dvorani skupno vajo. Odbor prosi, da bi vsi cenjeni člani sigurno in točno prišli.

Zveza slovenskih kolosarjev ima svoj letošnji redni občni zbor v nedeljo, dne 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v gostilni pri »Zlati ribici« poleg Čudrove trgovine. Občni zbor se vrši ne glede na došlo število članov, vendar se želi, da se istega vsaj p. n. gg. Ljubljancem v mnogobrojnem številu udeležijo. Zborovalo se bo v nalašč za to rezervirani sobi.

Pevskega društva „Ljubljana“ prva letošnja vrtna veselica se vrši, kakor že naznanjeno, v Švicariji dne 10. majnika; v služaju slabega vremena pa 17. majnika. Svira vojaška godba. Spored se naznani svojočasno. Druga vrtna veselica se priredi 12. oziroma 19. julija, kar je bilo že objavljeno in se prosijo slavna narodna društva, da se blagovoljijo ozirati na te dni. — V nedeljo, 19. t. m. je prijateljski sestanek ob črnem bavarskem pivu v Auerjevi gostilni. Gostje dobro došli.

Kranjska hranilnica je imela včeraj svoj občni zbor na katerem je sklenila razdeliti v različne namene 137.059 K 81 v.

Gledališni večer v Kamniku. Ker je drž. vlada dovolila in dala koncesijo družbi slov. igralcev v Ljubljani, da priredi ista v Kamniku v dvorani »Narodne čitalnice« v soboto, dne 18. aprila gledališko predstavo »Kdor se poslednji smeje« Guma v jednom dejanju. Spisala M. Knaufova. Režiser Danilo Gounod: »Fausta«, Sibel. Arija poje v kostumu gđ. Kočvarja »Snu bača«. Šala v enem dejanju. Ruski spisal Anton Čehov. Režiser g. Lier »Brez denarja« Parodična opera v enem dejanju, poleg starševigre prireditelj Fr. Lier. Režiser gosp. Lier. Kapelnik g. H. Benišek. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Cene vstopnic: Sedeži prve tri vrste 1 K 80 v; ostali sedeži 1 K 20 v. Stojšči 60 v. Glasovirke točke izvaja kapelnik slov. opere g. H. Benišek. Predprodaja vstopnic v trgovini g. Ivana Koželja ter zvečer pri blagajnici. Vstop je vsakemu dovoljen. Narodni Kamničani bodo gotovo hvaležni za to uprizoritev ter se zberejo k predstavi polnoštevilno, a to tembolj, ker bodo imeli v enem večeru glumio in opereto, izvajano po pravih igralcih.

„Dolenjski Sokol“ v Novem mestu priredi v soboto, dne 18. aprila t. l. veselico z igro »Deseti brat« in plesom. Cena sedežem: Od I.—IV. vrste 1 K 60 vin.; od V. vrste naprej 1 K 20 vin. Stojšči 80 vin., za diake 40 vin. Vstopnice se dobijo vajo ob 16. aprila naprej v trgovini g. Morauca na Glavnem trgu, zvečer pri blagajni. Blagajna se odpre ob 7. uri. Začetek ob 8 uri. Obleka promenadna. — V vlogi Kvasa nastopi zopet član dramatičnega društva v Ljubljani g. Hašler.

Odbor »dolenjskega Sokola«. — **Otvoritev postajališča Otični vrh za osebni in prtljažni promet.** Dne 1. maja 1903 otvorilo se bo med postajama Spodnji Dravograd in Sv. Jodert na progi Spodnji Dravograd Velenje ležeče prometno ogibalnice Otični vrh kakor postajališče za osebni in prtljažni promet. Prometna doba na tem postajališču vstavljaljočih se vlakov naznanjena je v dotičnih vozniških redih iz dne 1. maja 1903. Vozni listki se izdajajo in prtljaga se odpravlja na postajališču.

Mestna posredovalnica za delo in službe. Mestni trg šteje 27. Od 10 do 16 aprila je dela iskalo 15 moških in 29 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 3 moškim in 34 ženskim delavkam, v 27 slučajih je bilo delo sprejeto. Od 1. januarja do 16. aprila je došlo 837 prošelj za delo in 741 deloponudbe. V 477 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe takoj moški: 1 klepar, 1 mizar, 2 kočijaži, 10 konjskih hlapcev, 1 kavarniški vajenec; ženske: 2 prodajalki, 1 kolektantkin, 4 računajoče natakare, 2 kuharici k orožnikom, 18 deklic za vsako delo, 5 kuharic, 6 deklic k otrokom, 9 gostilniških deklic, 6 deklic za kmetško delo. Službe iščejo, moški: 3 komiji, 1 namernik gostilne, 1 sodar, 4 pisarji, 3 hišniki, 1 graščinski sluga, več trgovskih slug, 2 trgovska vajenka; ženske: 1 kavarniška blagajničarka, 1 hotelska sobarica, 1 šivilja

in drugi posli. Oddati je 4 stanovanja z 2 in 3 sobami in več mesečnih sob v najem se išče stanovanje z 5 sobami.

Prijeta tatila. Policija je aretovala brezposelno dekle Marijo Kumpri iz Ljubnega, okraj Celje, katera je 11. t. m. ukradla v Florijanjskih ulicah Neži Gobec zeleno žensko jopico. Tatila se je izročila sodišču.

Najdene reči. Franc Rus, dijak, je našel na južnem kolodvoru denarnico z 10 K 92 vin. — Šivilja Leopoldina Podkrajšek je našla v »Zvezdi« srebrno pozlačeno zapestnico s srčkom kot privesek. — Ana Hubenstreif, hčerka krznarja, je našla v Ždovskih ulicah denarnico s 13 K 2 vin.

Razpisana služba. Na c. kr. umetno obrtni strokovni šoli v Ljubljani je razpisana služba učitelja IX. činovnega razreda za pouk v stavbinsko-obrtnih strokah. Temeljna plača 2800 K (ki se po dosegu VIII. činovnega razreda povzraha na 3600 K). dve petletnici po 400 K. tri petletnice po 600 K in aktivitetna določila 500 K. Zahteva se izpričevalo o I in II državnem izpitu na kaki tehniški visoki šoli (inženjski in stavbinski oddelki) ali pa višji državna obrtna šola in arhitekturna šola na akademiji upodabljaljočih umetnostij z dokazom, da ima prosilec opravičenost za izvrševanje stavbinskega obrta. Službena doba 30 let, a prosilec se lahko pet let njegove privatne prakse všteje v službeno dobo in vračuna za kvinkvenije. Po preteku treh let more dobiti naslov profesorja. — Zahteva se znanje slovenskega ali pa kacega drugega slovanskega jezika. Pr. šnje je vložit do konca maja 1903 pri ravnatelstvu c. kr. umetno-obrtno strokovne šole v Ljubljani.

Priloga. Današnji list ima prilogo glede zaloge pohištva gosp. Filipa Fajdiga v Ljubljani.

Najnovejše novice. Afera Wolf-Schalk. Najvišji sodni dvor bo presodil jutri sodbo porotnega sodišča v Mostu, ki je obsojilo svojočasno Schalka in Wüsta v visoke denarne globe. — Afera princezinje Lujiže se končno reši ta mesec. Zastopniki princezinje so izdelali elaborat, v katerem se princezinja odpoveduje vsem zahtevam. — Preganjan parnik Grški parnik »Anghian-Trias«, ki je bil na zahtevo upnikov pridržan v tržaškem pristanišču, je ušel ter odplul v domovino. — Štrajk kanonikov. Ker je škof v Nicoteri (Kalabrija) nastavljal za peveca v katedrali mladega duhovnika K. Beancio, so izjavili vsi kanoniki, da se ne udeležijo več cerkvene službe. Štrajkali so ves veliki teden. Šele Vatikani jih je prisilil grožeti jim s težkimi cerkvenimi kaznimi, da so šli nejevoljni v cerkev. — Poneverjenje. Blagajnik požarnega društva v Brnu, Franc Rošulek, je poneveril 13.000 K ter zbežal. — Umor gimnazista. Na stranišču mestne šole v Konicu so našli kosti svojočasno izginolega gimnazista Winterja. Izvršil se je skoraj gotovo umor. — Kaplan z avajalec mladoletne deklice. V Dortmundu je bil obsojen kaplan Wahlen v ječo, ker je zapeljal neko mladoletno deklico iz nekega belgijskega samostana. — Proti Loubetu sta demonstrirala v Marseillu dva mladeniča. Obsojena sta bila v zapor 1 meseca ozi. 14 dni.

Katoliški župnik in četrt božja zapoved. Dne 14. t. m. je stala pred okrajnim sodiščem v Dunajskem novem mestu 73 letna Ana Challa, obtožena zaradi beračenja. 73 letna žena ima sina, ki je župnik na jako mastni fari Meiersdorf. Ta božji namestnik pa je svoje čez 70 let stare stariše spodil iz župnišča; pognal jih je na cesto, dasi ničesar nimata. Župnikova mati je izpovedala, da osem dni ni imela ničesar jesti in si končno ni mogla drugače pomagati, kakor da je šla beračit. V žandarmerijski ovadbi je rečeno, da sta župnikov oče in župnikova mati za delo popolnoma nespособna, da sta poštena človeka, ki sta vse žrtvovala, da bi svojega sina naprej spravila. Na razpravo je bil povabljen tudi ta sin, ta župnik, ki ima tako čudne pojme o četrti božji zapovedi. Sodnik ga je ostro vprašal: Zakaj ne podpirate svojih starišev? Župnik: Vprašal sem svojega duhovskega predpostavljence, opata v Heiligenkreuzu, če sem dolžan to storiti; ta pa mi je rekel, da mi ni treba starišev podpirati. Sodnik: To ni tako; vi morate podpirati svoje stariše. Na to je sodnik obtoženo mater tega božjega namestnika oprostil, župniku pa ukazal, da mora iti k varškemu sodišču, kjer se določi, koliko bo moral plačati za preskrbljenje svojih starišev.

Kupčija z dušo. V Petrikavu na Ruskem je pred 11 leti prestopil žid Jos. Marin-Bornstein h katoliški veri, da se je mogel poročiti s kristjanko Pavlo Dživba. Sedaj se je vrnil k veru svojih očetov, ker je dobil službo v ondnotni sinagogi. Ker pa je po ruskem kazenskem zakonu pre-

stop iz krščanske v židovsko vero prepovedan, zatočila ga je žena. Sodišče ga je obsodilo, da se odda duhovni oblasti, kjer mu nalože pokoro ter »utrđijo« v njem katoliško vero. Ob enem so ga do vrnitve h krščansko vero postavili pod kuratelo in policijsko nadzorstvo. Uboga duša!

Strah živali pred nevihto. Neki opazovalec piše, da skoraj vse živali od komarja do slona kažejo več ali manj strahu pred nevihto. Sicer so muhe, hrošči, komarji itd. pred nevihto prav leni, vendar imajo komarji baš tedaj nenavadno veselje do pikanja. Konji in krave postanejo pred nevihto uporni, v hlevih se čestokrat skupaj stiskajo ter celo obupno mukajo oziroma razgrajajo. Še celo največje roparske živali, kakor levi, tigri, volkovi se boje nevihte, begajo zapre po kletkah, nočejo ničesar jesti ter tužno rjovejo. Slon zamore postati nevaren le pred nevihto.

Dober svet. Kdor si želi lepo trato narediti, temu priporočamo, da si naroči od c. in kr. dvorne trgovine za semena Edmund Mauthner v Budimpešti travno mešano seme »Promenadnega ali Marjetinega otoka«. Že 29 let pošilja Mauthner za krasne nasade v Budimpeštu in Marjetinem otoku ta travna semena. (300—37)

Telefonska izbrzojavna poročila.

Dunaj 17. aprila. Ministrski predsednik Körber je imel dolge konference z ministrom Rezkom in načelnikom poljskega kluba Jaworskim.

Dunaj 17. aprila. Socialni demokratje so včeraj razdelili v raznih večjih mestih pol milijona oklicev proti novemu carinskemu tarifu, s katerim se podraže živila.

Praga 17. aprila. Poslanca Fiedler in Breznovski sta imela včeraj shod, na katerem sta napovedala, da začno Mladočehi obstrukcijo, če vlada ne dovoli češke univerze na Moravi.

Zagreb 17. aprila. Sinoči so se tu zopet primerile velike protimadžarske demonstracije, ki so bile toliko nevarnejše, ker se jih niso udeležili samo djaki, nego tudi meščani, delavci in celo ženski svet. Povod demonstracijam je bilo postopanje vladnih organov proti visokošolcem. Kar zavrelo je v mestu, ko se je čulo, da so bili dalmatinski visokošolci za 10 let iztirani iz Hrvatske in da je bilo obsojenih 130 dijakov na globo in na zapor do 14 dni radi zadnjih demonstracij. Z vseh strani so zvečer hiteli ljudje skupaj. V Margaretski ulici je bilo nakrat zbranih več sto ljudi, ki so burno demonstrirali proti Madjarom. Ko je policija mislila, da hoče množica vdreti v lico, je zaprla glavne vhode. Nekaj demonstrantov se je zapletlo v prepri s policijo, ostali pa so po ovinkih drli pred ravnateljstvo drž. železnic, strgali neko tablo z madjarskim napisom in burno demonstrirali proti Madjarom. Od tod so šli demonstrantje, katerih je bilo nad tisoč, pred državni kolodvor, kjer so razbili vse šipe, strgali vse table in razbili tudi stekleno streho. Ravno v tem času je prišel neki vlak, pasažirji so strahoma bežali na vse strani. Eden demonstrantov je imel nagovor, v katerem je omenjal dogodke v Zaprešiču, nakar se je zopet začelo bombardiranje s kamni. Ko je prihitela policija z orožniki, so bili demonstrantje že odšli pred kolodvor južne železnice, ki pa je bil tako zastražen, da so se demonstrantje morali omejiti na upitje. Tudi v mestu je na raznih krajih prišlo do konfliktov. Policija je nekega demonstranta prišla in ukenila, a množica ga je policiji iztrgala in ga osvobodila. Položaj je skrajno kritičen. Po mestu kar mrgoli patrolj, vojaštvo pa je konsignirano.

Budimpešta 17. aprila. Neodvisna stranka je danes v poslanski zbornici napovedala obstrukcijo proti budgetnemu provizoriju, katoliška stranka pa je izjavila, da budgetnega provizorija ne bo obstruirala.

Rojaki!

Dne 27., 28. in 29. junija t. l. praznovali bode „Ljubljanski Sokol“ slovesno svoj štiridesetletnico. Da pa se bode ta sokolska slavnost čim sijajneje vršila, povabil je odbor vsa slovanska sokolska društva katera so tudi že prijavila svojo vdeležbo.

Zato pa je naša dolžnost, da tedaj dostojno sprejmemo drage, dobrodošle nam goste Sokole, ter da jim v prvi vrsti preskrbimo ugodna prenočišča.

V to svrhu obračamo se tem potom do Vas častiti meščani ljubljanski z uljudno prošnjo, da prepustite za dotedne dneve kolikor mogoče postelj gostom na razpolago, katerih število blagovolito ustmeno ali pisмено prijaviti načelniku stanovanjskega oddelka, bratu Viktorju Rohman-u (Sv. Petra predmestje.) Na zdar! Odbor.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borze 17. aprila 1903.

Maloznačajni papirji.	Dunaj	Blago
4 1/2% majeva renta	100 65	100 85
4 1/2% srebrna renta	100 45	100 65
4% avstr. krona renta	101 20	101 40
4% „ zлата	121 65	121 85
4% ogrska krona	99 60	99 80
4% „ zлата	121 45	121 65
4% posojilo dežele Kranjske	99 75	—
4 1/2% posojilo mesta Spletja	100 —	—
4 1/2% bos.-herc. žel. pos. 1902	100 —	—
4% češk. žel. banka k. o.	99 60	100 60
4% „ z. o.	99 70	100 60
4 1/2% zast. pis. gal. d. hip. b.	101 20	102 20
4 1/2% pest. kom. k. o. z	—	—
10% pr.	107 80	108 80
4 1/2% zast. pis. Innerst. hr.	101 —	102 —
4 1/2% „ „ ogr. centr.	—	—
deželne hranilnice	101 —	101 50
4 1/2% zast. pis. ogr. hip. b.	100 15	101 15
4 1/2% obl. ogr. lokalne železnice d. dr.	100 —	101 —
4 1/2% „ „ češke ind. banke	100 —	101 —
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	98 —	99 —
4% „ dolenskih železnic	99 50	100 50
3% „ juž. žel. kup. 1/2%	311 50	312 —
4 1/2% av. pos. za žel. p. o.	101 —	—
Srečke.		
Srečke od leta 1854	180 —	190 —
„ „ 1860 1/2	183 —	185 50
„ „ 1864	246 —	250 —
„ tizske	157 50	159 50
„ zemlj. kred. I. emisije	273 —	277 —
„ II.	272 —	276 —
„ ogrske hip. banke	257 50	261 50
„ srbske a frs. 100 —	90 —	92 —
„ turške	118 —	119 —
Basilijske srečke	19 10	20 10
Kreditne	434 —	438 —
Inomoške	84 25	88 25
Krakovske	75 50	77 50
Ljubljanske	70 —	75 —
Avstr. rud. križa	55 10	56 —
Ogr.	27 —	28 —
Rudolfove	71 —	75 —
Salcburške	75 —	79 —
Dunajske kom.	442 —	446 —
Delnice.		
Južne železnice	46 —	47 —
Državne železnice	686 —	687 —
Avstro-ogrsko bančne del.	1605 —	1612 —
Avstr. kreditne banke	674 75	675 75
Ogrske	724 —	725 —
Živnostenske	252 —	253 —
Premogopok v Mostu (Brux)	684 —	685 —
Alpinske montan	389 —	390 —
Praške želez. ind. dr.	1870 —	1880 —
Rima-Murányi	487 —	488 —
Trboveljske prem. družbe	392 —	395 —
Avstr. orožne tov. družbe	350 —	353 —
Češke sladkorne družbe	147 50	149 —
Valute.		
C. kr. cekin	11 33	11 37
20 franki	19 06	19 08
20 marke	23 42	23 48
Sovereigns	23 92	24 —
Marke	116 90	117 10
Laški bankovci	95 30	95 50
Rublji	252 75	253 50

Žitne cene v Budimpešti.

dne 17. aprila 1903.

Termin:	za 50 kg	K
Februca za april	7 77	7 77
„ „ oktober	50	7 43
Rž „ april	50	6 73
Koruza „ maj	50	6 01
„ „ julij	50	6 09
Oves „ april	50	5 99

5 vinarjev ceneje.

1.500.000 oseb je dobilo v teku 3. mescev podporo od dunajskega društva za grejalnice. Priporočamo, da to patriotično humanitarno društvo podpirate s tem, da kupujete srečke po 1 K in opozarjamo, da se bo vršilo žrebanje srečk za grejalnice dne 23. aprila. Glavni dobiček 40.000 K. kakor tudi vsi ostali dobitki se bodo izplačali v gotovini po odbitku 10%. Srečke se dobivajo po vseh menjalnicah in c. kr. letko kolekturah, trafikah i. t. d.

Gleichenberški Konstantin-vrelec

starozkušana pri katarnih boleznih v dihalniku in pri prebavljanju.

Slana voda, narejena iz Konstantin-vrelec — zdravniško priznana izvrstno sredstvo za inhalacije.

Ivanov studenec, izvrstna namizna voda, bogata ogljenčeve kisline, najboljša naravna mineralna voda pri boleznih prebavnih organov, kakor katar v želodcu in črelih, pri bolečinah v mehuru, kakor pesek in prod, pri gorečici i. t. d. (1062—1)

Dobiva se v vseh trgovinah z mineralnimi vodami in pri

ravnateljstvu studenc v Gleichenbergu (Štaj.).

Angeljnovi milo

Marzeljsko (belo) milo

Jamčeno čisti jedrni mil. (972—4)

Umrli so v Ljubljani:

Dne 14. aprila: Marija Mihler, kolporterjeva žena, 29 let, Hrenove ulice št. 7, jetika. — Justina Kaligar, učanka, 14 let, Hrenove ulice št. 7, jetika. — Friderika Slatnar, poslovodjeva hči, 2 1/2 leta, Gosposke ulice št. 4, Caries multilocul.

V deželni bolnici:

Dne 13. aprila: Marija Glavič, delavka, 24 let, jetika. — Mihaela Sušnik, uradnikova hči, 1 1/2 leta, Laryngitis croup. — Anton Rojc, dninar, 41 let, Pneumonia. — Josip Gačnik, posestnik, 60 let, Gangraema intest.

V hiralnici:

Dne 15. aprila: Franc Čuk, delavec, 83 let, ostarelost. Dne 16. aprila: Štefan Uršič, gostač, 56 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306'3. Srednji arčni tlak 758'0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetro vi	Nebo
16.	9. zv.	731 0	56	brezvetr.	dež
17.	7. zj.	727 7	18	sl. jzhod	dež
"	2. pop.	727 6	15	sl. sever	sneg

Srednja včerašnja temperatura 61°;
normale: 98°. Mokrina v 24 urah: 190 mm.

čep

Srednja včerajšnja temperatura 6'1°; normale: 9'8°. Mokrina v 24 urah: 19'0 mm.

2 učenca

se sprejmeta v trgovino 1044-2

M. Spreitzer v Ljubljani.

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekaša

joče sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo, ampak skozi leta z nenavadnimi vspehi izkušena in z jamčeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani pranje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrastle lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo — Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 K.

Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele. Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gospodu Váso Petričič-u.

V zalogi imata tudi gg. E. Mahr in U. pl. Trnkoczy v Ljubljani in g. A. Rant v Kranju. Dobi se tudi v Novem mestu v lekarni pri „Angelju“.

Preprodajalci popust. (213-13)

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

▼ Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehtnilo, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin in vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, oement, strešna lepenka, trsje za obiljanje stropov (štol), lončene oevi, samokolnice, oprav za strelcovode, ter vse v stroke železne trgovine spadajoče predmete.

— Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo. —

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

S

sta najbolj koristni štedilni mili

za hišno rabo!

Dobivate ju po špecerijskih prodajalnicah.

Ljubljana.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

S

sta najbolj koristni štedilni mili

za hišno rabo!

Dobivate ju po špecerijskih prodajalnicah.

Ljubljana.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—